

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η Τέχνη της Αγιογραφίας. Θεωρία και Τεχνικές Β΄

Εισαγωγή

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) σας καλωσορίζει στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Η Τέχνη της Αγιογραφίας. Θεωρία και Τεχνικές Β΄», διάρκειας πέντε μηνών (διδασκτικές ώρες 90), το οποίο θα διεξαχθεί διαδικτυακά και θα υλοποιηθεί με τη μέθοδο της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (μέσω της πλατφόρμας Zoom).

Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος είναι ο Τρύφων Τσομπάνης, αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εξειδικευμένος ακαδημαϊκός στον τομέα της Αισθητικής της Θείας Λατρείας, και διακεκριμένος αγιογράφος.

Στο πρόγραμμα διδάσκουν, το θεωρητικό μέρος, η Παρασκευή Παπαδημητρίου, ΕΔΙΠ του του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, στον τομέα Λατρείας Αρχαιολογίας και Τέχνης, και το πρακτικό μέρος, ο Ιωάννης Σαρηγιαννίδης, ΕΔΙΠ του του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, στον τομέα Λατρείας Αρχαιολογίας και Τέχνης, και αναγνωρισμένος αγιογράφος.

Έναρξη προγράμματος: 27/09/2022

Λήξη προγράμματος: 24/01/2023

Διάρκεια: (διδασκτικές ώρες) 90

Κόστος: 280

Παρέχεται εκπαιδευτική πολιτική.

Παρέχεται πιστοποιητικό επιμόρφωσης/ECTS 8.5

Αιτήσεις γίνονται δεκτές από 1/09/2022 έως 20/09/2022

Στόχος του προγράμματος

Στόχος του προγράμματος είναι η εκμάθηση της τέχνης της αγιογραφίας τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα παρέχει στους εκπαιδευόμενους ολοκληρωμένες γνώσεις για τη μελέτη της αγιογραφίας με σκοπό την εικονογραφική παραγωγή μέσω της πρακτικής εξάσκησης στο αντικείμενο. Οι εκπαιδευόμενες/οι θα έχουν τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με τα υλικά, τις τεχνικές, και τα ρεύματα που ακολουθούνται για την ολοκλήρωση των εικόνων αλλά και των τοιχογραφιών. Παράλληλα, θα γνωρίσουν τις αρχές

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

που διέπουν την ιστορία (αγιογράφιση) του ορθόδοξου ναού, καθώς και τους εικονογραφικούς τύπους (κύκλους, παραστάσεις, μεμονωμένες μορφές). Για τον σκοπό αυτό σημαντική κρίνεται η εμβάθυνση στο ιστορικό υπόβαθρο της βυζαντινής ζωγραφικής έως τους νεότερους χρόνους, η θεολογία της εικόνας, η λειτουργική και ιδιωτική της χρήση, και τέλος, η καλλιτεχνική της αξία στην τοπική αλλά και στην παγκόσμια κουλτούρα.

Αναγκαιότητα προγράμματος

Το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στο ενδιαφέρον όσων επιθυμούν να ασχοληθούν με την τέχνη της αγιογραφίας. Με συστηματικό τρόπο το προτεινόμενο πρόγραμμα θα καλύψει την ανάγκη για πρακτική εξάσκηση και συνεχή επιμόρφωση σε μια τέχνη που κερδίζει ολοένα έδαφος τα τελευταία χρόνια, όπως φαίνεται από τη διοργάνωση ειδικών εκθέσεων, συνεδρίων, δημοσιεύσεων κλπ. Το προτεινόμενο πρόγραμμα είναι σημαντικό, διότι θα προσφέρει γνώσεις και προβληματισμούς πάνω σε μία θεματική ιδιαίτερος σημαντική και ενδιαφέρουσα, η οποία παράλληλα καθίσταται χρήσιμο επαγγελματικό προσόν για τους εκπαιδευόμενους.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Ολοκληρώνοντας το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, οι συμμετέχοντες θα μπορούν:

- να εντοπίζουν και να αναγνωρίζουν τους παράγοντες που διαμόρφωσαν την σύγχρονη αγιογραφία,
- να εξετάζουν θέματα βυζαντινής ζωγραφικής και θεολογίας της εικόνας,
- να αναπτύσσουν την κριτική και αναλυτική τους σκέψη μέσα από τον εντοπισμό και την κατανόηση των παραγόντων που οδήγησαν στη διαμόρφωση της βυζαντινής τέχνης και αισθητικής,

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

- να αξιοποιούν την πρακτική γνώση που θα αποκτήσουν για τη δημιουργία μιας βυζαντινής παράστασης είτε ως τοιχογραφία είτε ως φορητή εικόνα.

Σε ποιους απευθύνεται το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε όλους όσους ενδιαφέρονται να ασκηθούν στην τέχνη της αιογραφίας, αποφοίτους ΑΕΙ, Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών, ΑΤΕΙ, ΙΕΚ, ΔΕ, κ.ά.

Κατηγορίες υποψηφίων που γίνονται δεκτοί/Προαπαιτούμενες γνώσεις/ Κριτήρια επιλογής

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν όσοι έχουν:

- ▶ Βασικές γνώσεις αιογραφίας
- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα της πρακτικής άσκησης, στο πρόγραμμα θα γίνουν αποδεκτοί μόνο οι δεκαπέντε πρώτοι που θα δηλώσουν συμμετοχή με την αίτησή τους.

Μέθοδος υλοποίησης

Λόγω των ειδικών συνθηκών που διανύουμε τα θεωρητικά και τα πρακτικά μαθήματα θα πραγματοποιηθούν εξ αποστάσεως, μέσω της πλατφόρμας του Zoom. Θα γίνει χρήση εποπτικού υλικού και θα διανέμονται ασκήσεις μέσω ασύγχρονης εκπαίδευσης.

Εκπαιδευτικό υλικό / Άλλες παροχές

Στους συμμετέχοντες θα αποσταλεί ηλεκτρονικά:

1. Εκπαιδευτικό υλικό και βιβλιογραφία
2. Σχέδια αιογραφίας
3. Εκπαιδευτικά βίντεο

Δομή Εκπαιδευτικού προγράμματος

Προσφέρονται ενενήντα ώρες μαθημάτων καταναμημένες σε δέκα τέσσερις εβδομάδες (5 ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα, μια ώρα αξιολόγησης κάθε εβδομάδα και έξι ώρες διαλέξεων)= 90 ώρες = 8,5 ECTS

Τα μαθήματα περιλαμβάνουν τις εξής θεματικές ενότητες:

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

ΘΕΩΡΙΑ II. (Διδάσκουσα: Παρασκευή Παπαδημητρίου)

Οι εκπαιδευόμενες/οι θα γνωρίσουν την εξέλιξη της χριστιανικής αρχιτεκτονικής και της ζωγραφικής τέχνης από τους πρωτοχριστιανικούς χρόνους μέχρι τις μέρες μας. Στο δεύτερο μέρος του προγράμματος, η ύλη θα συνεχιστεί με τη μεσοβυζαντινή περίοδο και θα ολοκληρωθεί με τα σύγχρονα αγιογραφικά ρεύματα, ενώ θα αναπτυχθούν και θέματα χριστιανικής εικονογραφίας.

Ειδικότερα:

1. 27/09/2022: Εισαγωγή.
2. 4/10/2022: Μεσοβυζαντινή περίοδος, Τέχνη Μακεδόνων
3. 11/10/2022: Μεσοβυζαντινή περίοδος, Τέχνη Κομνηνών και Αγγέλων
4. 18/10/2022: Δυτική Μεσαιωνική τέχνη: Γοτθική, Υστερογοτθική
5. 1/11/2022: Υστεροβυζαντινή περίοδος. Λατινοκρατία.
6. 8/11/2022: Η ζωγραφική των Παλαιολόγων
7. 22/11/2022: Μεταβυζαντινή τέχνη. Πρώτη περίοδος 15ος-16ος αι.
8. 29/11/2022: Η Αναγέννηση στην Ιταλία
9. 6/12/2022: Μεταβυζαντινή τέχνη. Δεύτερη περίοδος 17ος αι.
10. 13/12/2022: Μεταβυζαντινή τέχνη 18ος-19ος αι.
11. 20/12/2022: Η εικονογραφία των Χριστουγέννων
12. 10/01/2023: Η εικονογραφία των Ευαγγελικών Σκηνών
13. 17/01/2023: Νεοελληνική εκκλησιαστική ζωγραφική
14. 24/01/2023: Αξιολόγηση

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος οι εκπαιδευόμενες/οι θα παρουσιάσουν στους συνεκπαιδευόμενους, στη διδάσκουσα, και στον υπεύθυνο του προγράμματος, εργασία η οποία θα τους ανατεθεί από την διδάσκουσα.

ΠΡΑΞΗ II. (Διδάσκων: Ιωάννης Σαρηγιαννίδης)

Η θεωρητική και πρακτική εκμάθηση των κύριων αισθητικών αρχών της ζωγραφικής σύνθεσης στο καλλιτεχνικό εργαστήριο αποσκοπεί στη βιωματική προσωπική σχέση του εκπαιδευόμενου με τη βυζαντινή ζωγραφική τέχνη. Μέσα από αυτή τη διαδικασία ο ασκούμενος καλείται να καλλιεργήσει τις δυνατότητές του στο σχέδιο και στο χρώμα με απώτερο σκοπό τη δημιουργία έργων τέχνης σύμφωνα με τους κανόνες της βυζαντινής τεχνοτροπίας αλλά και προσέγγισης των αληθειών της Εκκλησίας μέσα από τον μυστικό τρόπο της εικονογραφίας της.

Ειδικότερα:

1. 27/09/2022: Εισαγωγή
2. 4/10/2022: Επιτοίχια ζωγραφική – Προεργασία Τοίχου
3. 11/10/2022: Πρακτική εξάσκηση στην επιτοίχια ζωγραφική

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

4. 18/10/2022: Πρακτική εξάσκηση στην επιτοίχια ζωγραφική
5. 1/11/2022: Εξάσκηση της ζωγραφικής σε μουσαμά
6. 8/11/2022: Προεργασία επιτοίχιων επιφανειών για κόλλημα μουσαμάδων
7. 22/11/2022: Εξάσκηση σε βυζαντινές και μεταβυζαντινές εικόνες σε ξύλο
8. 29/11/2022: Εξάσκηση σε βυζαντινές και μεταβυζαντινές εικόνες σε ξύλο
9. 6/12/2022: Παραδοσιακές τεχνικές χρυσώματος
10. 13/12/2022: Η τεχνική του στιλβωτού χρυσώματος
11. 20/12/2022: Η τεχνική του στιλβωτού χρυσώματος
12. 10/01/2023: Πρακτική εξάσκηση στη σφυρηλάτηση του χρυσού κάμπου της εικόνας (Τσουκάνικο)
13. 17/01/2023: Γενικές αρχές προληπτικής συντήρησης
14. 24/01/2023: Αξιολόγηση

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ο διδάσκων θα εξηγήει εξατομικευμένα αλλά και ομαδικά τη μέθοδο σταδιακής φιλοτέχνησης και τα διάφορα στάδια ζωγραφικής μέχρι την ολοκλήρωση των εικόνων.

Κάθε εβδομάδα θα ανατίθεται από τον διδάσκοντα προς όλους τους εκπαιδευόμενους εργασίες πρακτικής εξάσκησης με σκοπό την εξοικείωση στα νέα υλικά και τις νέες τεχνικές.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος θα πραγματοποιηθούν δυο διαλέξεις για τη βυζαντινή ζωγραφική από τον ιερομόναχο Λουκά Ξενοφωντινό (οι ημερομηνίες θα οριστούν κατόπιν συνεννόησης με τις/τους εκπαιδευόμενες/ους).

Υποχρεώσεις εκπαιδευόμενων/Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης

Για την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος οι συμμετέχουσες/οντες θα πρέπει:

- A) να έχουν παρακολουθήσει το σύνολο των διδακτικών ενοτήτων. Οι απουσίες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10 % των προβλεπόμενων ωρών εκπαίδευσης.
- B) να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία την γραπτή εργασία στο θεωρητικό μέρος, την οποία οφείλουν να παρουσιάσουν στους άλλους εκπαιδευόμενους, καθώς και τις ασκήσεις των σχεδίων στο πρακτικό μέρος.
- Γ) να έχουν καταβάλει το σύνολο των διδάκτρων πριν το πέρας των μαθημάτων.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος απονέμεται στους συμμετέχοντες Πιστοποιητικό Επιμόρφωσης, το οποίο εκδίδεται από το Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης του ΑΠΘ και υπογράφεται από τον Πρόεδρο του ΚΕΔΙΒΙΜ και τον Επιστημονικά Υπεύθυνο του Προγράμματος.

Στους συμμετέχοντες που παρακολούθησαν αλλά δεν ολοκλήρωσαν το σύνολο του προγράμματος, μπορεί να παρέχεται Βεβαίωση Παρακολούθησης.

T. 2310 996783, 996782, 996781, E. diaviou@auth.gr, W. <http://www.diaviou.auth.gr>

Κόστος συμμετοχής/Εκπαιδευτική πολιτική

Το κόστος του προγράμματος ανέρχεται στα 280€, τα οποία θα πρέπει να κατατεθούν σε δυο δόσεις. Πριν την έναρξη του προγράμματος, και έως τις 25/9/2022, θα καταβληθεί το ποσό των 140€, και έως τα τέλη Νοεμβρίου 22/11/2022, θα καταβληθεί το υπόλοιπο ποσό των 140€ (Παρέχεται έκπτωση 50 ευρώ σε δυο εκπαιδευόμενους (φοιτήτρια/τη ή άνεργη/ο, με τα χαμηλότερα εισοδηματικά κριτήρια).

Αιτήσεις

Οι ενδιαφερόμενοι/ες υποβάλλουν αίτηση ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Κέντρου Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης του ΑΠΘ: <https://www.diaviou.auth.gr/>

Η Αίτηση συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Βιογραφικό
2. Απολυτήριο Λυκείου
3. Πτυχίο (εφόσον υπάρχει)
4. Μεταπτυχιακό δίπλωμα (εφόσον υπάρχει)

Σε περίπτωση που δεν συγκεντρωθεί ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός επιμορφωμένων, το ΚΕΔΙΒΙΜ διατηρεί το δικαίωμα αλλαγής της ημερομηνίας έναρξης του προγράμματος ή και ακύρωσής του.

Επικοινωνία

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενες/οι μπορούν να επικοινωνούν με την κ. Παρασκευή Παπαδημητρίου, στο: parparadim@past.auth.gr